Biblioteka
ALp 2A87

Europos LIETUVIS

Nr. 16 (2151) Londonas ir Vilnius, 1991 m. gegužės 3 d. XLV

ITALIJOS PREMJERAS PRIĖMĖ LIETUVOS VALDŽIOS ATSTOVUS

Italijos premjeras Andreotti balandžio 27-ją priėmė Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos vicepirmininką Bronių Kuzmicką drauge su prekybos ministru Albertu Sinevičium ir dviem bendradarbiais — Alvydu Medalinsku bei vertėju Algirdu Gudaičiu. Pasimatymas įvyko Italijos ministrų taryboje — Chigi rūmuose, užtruko tris ketvirčius valandos. Svečius iš Lietuvos pas Italijos ministrą pirmininką palydėjo Italijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Kazimieras Lozoraitis ir italų asociacijos Lietuvai remti vicepirmininkas Andrea Da Milano. Per draugišką pokalbį prof. B. Kuzmickas paaiškino Italijos ministrui pirmininkui Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo akto reikšmę, Lietuvos pastangas likviduoti 1940-ais metais įvykdytą krašto okupaciją, siekimus įtvirtinti respublikoje demokratiją, laisvą ekonomiką. Šių tikslų Lietuva siekia taikiomis priemonėmis, tikisi, kad pastangas atkurti visišką nepriklausomybę visokeriopai parems demokratinės šalys, tarp jų ir Italija. Italijos vyriausybei buvo pareikšti kai kurie konkretūs pageidavimai, kuriuos ministras pirmininkas Andreotti pažadėjo apsvarstyti. Italijos premjeras pripažino, kad Lietuvos siekimai yra teisėti, palinkėjo, kad Lietuvos klausimas būtų išspręstas derybomis su Maskva, pastebėjo, jog visiem turi rūpėti, kad persitvarkymas Sovietų Sąjungoje būtų sėkmingai tęsiamas, išreiškė nuomonę, kad vykdant persitvarkymą kai kuriom respublikom turi būti suteikta didesnė autonomija, o kitom — nepriklausomybė. Prof. B. Kuzmickas pastebėjo, kad Lietuva kaip tik siekia derybomis išspręsti nepriklausomybės klausimą, prašė, kad Italijos vyriausybė paskatintų Sovietų Sąjungą vesti derybas. Bronius Kuzmickas nušvietė Italijos premjerui dabartinę padėtį Lietuvoje, Prekybos ministras A. Sinevičius painformavo Italijos premjerą apie Lietuvos ekonomines problemas, ekonominės politikos tikslus. Buvo išreikšta viltis, kad Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui susidarys galimybė aplankyti Italiją. Premjeras Andreotti pasakė, kad jam bus malonu pirmininką priimti Romoje.

VAT.R

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Birželio mėn. išvežtųjų minėjimas šiais metais, kartu su estais ir latviais, įvyks birželio 15 d., 11 val., Southwark Katedroje, London Bridge. Be kunigų pasirodys pabaltiečių meninės pajėgos, o pamokslą sakys žinomas Keston College vedėjas kun. Michael Bordeaux, kuris prieš kelis metus parašė knygą apie Lietuvą „Land of Crosses" (Kryžių kraštas).

Baltų taryba

Kryžių Kalnas
Nuotrauka: A. Kostelnicko

ATVIRA AGRESIJA

Balandžio 24 d. TSRS Vidaus reikalų ministerijos kareiviai Naujoj Vilnioj užėmė banką.

Užsienyje esančio AT deputato Arūno Degučio žiniomis, banko patalpomis dalinosi dvi grupės: Agro-pramoninio banko skyriaus tarnautojai, kurie yra lojalūs Lietuvos Respublikai, ir TSRS jurisdikcijoj veikiančio Komercinio banko darbuotojai, esantys pavaldūs Maskvai.

A. Degutis telefonu iš Briuselio pranešė, kad AT pirmininkas V. Landsbergis pareiškė, kad banką okupavo OMONo kareiviai, t.y. „juodosios beretės". Jie nuvarė banką saugojančius Lietuvos policininkus ir juos pakeitė savais sargybiniais. Bankas dabar yra pilnoje TSRS kontrolėje.

Lietuvos ELTOS korespondentas Romualdas Česna pranešė, kad sovietų kareiviai banke jėga įsiveržė į Agro-pramoninio skyriaus kasą, kur laikomi pinigai. Sovietų kareiviai sakė, kad jie vykdo TSRS Vidaus reikalų ministro Boris Pugo įsaką apsaugoti bankus. Gautomis žiniomis, sužeistų nebuvo.

AT pirmininkas V. Landsbergis apie 12.20 val. Vilniaus laiku telefonu susisiekė su TSRS vicepremjeru ir derybų komisijos su Lietuva pirmininku V. Doguzijevu. V. Landsbergis jam pareiškė protestą ir susirūpinimą dėl tolimesnių TSRS provokacijų Lietuvos teritorijoje, ypatingai galimais žygiais prieš kitas banko įstaigas Respublikoje. Dogužijevas V. Landsbergiui tvirtino, kad tarp Lietuvos ir TSRS reikalai bus sprendžiami ne jėga, o politiniu keliu ir ekonominėm sutartim.

Atrodo, kad Kremlius prieš Lietuvos valstybę vykdo naują dvilypę taktiką, kuri reiškiasi „raminančiu" dialogu iš vienos pusės, ir smurtu prieš jos nepriklausomas institucijas iš kitos. Manoma, kad tokiu palaipsniniu jėgos naudojimu Kremlius stengiasi destabilizuoti Lietuvos Respublikos padėtį, neišsaukiant stiprios Vakarų reakcijos.

Balandžio 25 d. sovietų desantininkai užėmė daugiau nei dešimt pastatų Lietuvoje. Lietuvos AT infobiuro žiniomis, „sovietų karinės pajėgos atnaujino ir tęsia atvirą agresiją prieš Lietuvos Respubliką".

Pirmuosius pastatus sovietai pradėjo okupuoti anksti ryte, kai patalpose nieko nebuvo. AT infobiuro darbuotojas Darius Sužiedėlis pranešė, kad 16 val. Lietuvos laiku sovietai užėmė vairavimo mokyklą Telšiuose. Sovietų kariai teigia, kad jie „atsiima" tariamai esančius TSRS nuosavybėje pastatus, nes jais anksčiau naudojosi DOSAAF, t.y. sąjunginė organizacija remianti sovietų karines pajėgas. Lietuvai atstačius nepriklausomybę, šias patalpas kontroliavo Lietuvos respublikinės organizacijos.

AT deputatas Algimantas Norvilas Lietuvos vyriausybei pranešė, kad „okupacinė Sovietų Sąjungos kariuomenė, vadovaujama vietos kolaborantų, buvusios SDAALR vadovų G. Turinskos ir N. Fomenkos pradėjo nuoseklų ir metodišką Lietuvos Respublikos valstybines sporto ir technikos organizacijai „Vytis" bei Lietuvos Aeroklubui pavaldžių struktūrų užėmimą ir turimo turto grobimą". A. Norvilas taip pat eina „Vytis" organizacijos generalinio direktoriaus pareigas.

A. Norvilo žiniomis buvo užimti šie objektai: Alytaus, Kauno, Klaipėdos,

(Nukelta į 4 psl.)

Laimutis Švalkus

LAISVĖS LIETUVAI!
(Romui Kalantai)

Ne gegužio žieduos, o liepsnoj aš degu,
„Laisvės Lietuvai", šaukia dar lūpos.
Mirštu aš, bet mūsų pavergtai tautai tegu
Laisvės Varpas vėl bokštuos supas.

Aš dėl laisvės degu. Liepsnos laižo mane,
jos pavers pelenais mano kūną.
O pasauli, rėgėk, — tauta kraujo klane,
bet jos gyvastis amžiais nežūna.

Ne motulės ranka, bet ugnis taip baisi
mano žydinčius skruostus paliečia.
Dėl Tėvynės degu. Būsim amžiais laisvi!
Liepsnos šaukia kovon, liepsnos kviečia...

Ne gegužio žieduos, o liepsnoj aš degu
„Laisvės Lietuvai!", šaukia dar lūpos.
Skelbkit žinią visiems kunigaikščių ragu,
kad nemirsim vergais suklupę...

Skelbkim žinią visiems, kad jaunoj taip širdy
nešam laisvės troškimą ir Kristų.
O pasauli, klausyk, ar tu šauksmą girdi?
LAISVĖS LIETUVAI! Dėl jos mirti aš drįstu!...

LIETUVOJE

Arklių turgus

Balandžio 12 dieną Šiauliuose buvo surengtas arklių parodapardavimas. Į parodą buvo atvežta per šimtą veislinių, darbinių ir sportinių arklių. Pavieniai ūkininkai galėjo nusipirkti darbinį arklį už 6-8 tūkstančius rublių. Už verslinį arklį buvo prašoma 10-12 tūkstančių, už sportinį — 20 tūkstančių rublių.

Privatus kelionių biuras

Vilniuje įsteigtas privatus kelionių biuras „Comertex" teikia Lietuvos gyventojams paslaugas. Biure (Vilnius, Algirdo g-vė 67, tel. 63-99-44) dirba apie dešimt žmonių, mokančių užsienio kalbas. Jie informuoja, kokių reikalavimų būtina paisyti, norint patekti į vieną ar kitą šalį, konsultuoja pasų ir vizų išdavimo, muitinės kontrolės, transporto ir kitais klausimais, užpildo pareiškimus išvykti į užsienį bei vizų anketas, išrūpina pačias vizas — tiek įvažiavimo, tiek tranzitines. Už vizos išdavimą užsienio konsultantai ima mokestį. Be to, už tarpininkavimą privačiam kelionių biurui taip pat reikia sumokėti. Bet galima išvengti kelionės į Maskvą ir kelių dienų stovėjimo eilutėje prie konsulato.

Pagerbė J. Žilevičių

Kauniečiai paminėjo kompozitoriaus ir muzikalogo Juozo Žilevičiaus gimimo 100-tąsias metines. Jis buvo vienas aktyviausių pirmosios Dainų sventės Kaune organizatorių, muzikos žurnalų redaktorius ir knygų autorius.

LSPD suvažiavimas

Lietuvos socialdemokratų partijos XV suvažiavimas įvyks gegužės 4-5 dienomis Vilniuje.

Nauji pareigūnai

Lietuvos telegramų agentūros „ELTA" direktoriaus pavaduotojais paskirti Algimantas Ambrazevičius ir Henrikas Savickas.

Prunskienė apie pripažinimą

Buvusi ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, per praėjusius metus apkeliavusi didžiųjų valstybių sostines ir išgarsinusi Lietuvos bylą, neseniai papasakojo spaudai savo įspūdžius ir pasakė savo nuomonę aktualiais klausimais.

Atsakydama į klausimą apie Lietuvos užsienio politiką, K. Prunskienė pasakė: „Pozicija, kurią dabar dažniausiai užimame tarptautinėje arenoje, — tai teisuolio užsakymas pasauliui. Tuo, kad mes esame teisūs, niekas neabejoja. Bet vien reikalavimais iš pasaulio nieko nepešime. Turime suprasti, kad pripažinimas negali būti deklaratyvus, kaip ir nepriklausomybės paskelbimas. Didžiosios valstybės nesiims deklaratyvaus pripažinimo. Jos turi būti tikros, kad pripažinimas rytoj reiškia pasikeitimą diplomatinėmis tarnybomis, kad sieną perima kontroliuoti Lietuva, kad realiai vyksta faktas, kuris leidžia realizuoti pripažinimą... Nereikia tikėtis, kad nepriklausomybės pripažinimas nukris iš dangaus — be mūsų pačių pastangų, nuoseklios ir realistiškos politinės linijos..."

VEIDAI BE KAUKIŲ

Lietuvos ir kitų Baltijos respublikų nepriklausomybės rėmėjų užsienyje džiaugsmas, kilęs po piliečių apklausos mums, gyvenantiems Lietuvoje, atrodo naivus ir ankstyvas, nors suprantamas. Taip ir turi galvoti vakarų mentaliteto žmonės, nepažįstantys SSSR valdančios KPSS, karinės-pramoninės ir KGB viršūnės politikos, paremtos klasta, apgaule ir dezinformacija. Grėsmė kovojančioms už laisvę tautoms šiuo metu nėra sumažėjusi, ji, kaip paprastai maskuojama visais lygiais. Maskavimo manevrai ryškūs ir SSRS prezidento M. Gorbačiovo elgesyje. Susitikime su D. Britanijos premjeru J. Major, SSSR prezidentas kalbėjo apie Baltijos respublikų galimą konstitucinį atsiskyrimą nuo SSSR kelią, ir, matyt, toks suradikalėjimas svečiui patiko. Tačiau jei SSSR prezidentas turėjo omenyje respublikų atsiskyrimą SSSR Aukščiausiosios Tarybos nustatyta tvarka (patvirtinta po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo akto paskelbimo ir neturinčią jam galios), tai ji ir sugalvota tam, kad apsunkintų ir dešimtmečius užtęstų atsiskyrimo procedūrą ir palaidotų nepriklausomybę. Jei konstitucinis procesas suprantamas kaip sprendimas, kylantis iš suverenios tautos valios ir pasirinkimo, šiuo tikruoju konstituciniu keliu Lietuva eina nuo pradžių. Šis skirtumas užsieniečiams yra sunkiai užčiuopamas, o ir mums neaišku, apie kurį kelią SSSR prezidentas kalbėjo. Tuo tarpu Baltijos respublikose tęsiamas demokratijos smaugimo planas.

Prisidengus kasmetiniais karinių vairuotojų apmokymais vėl padidėjo šarvuočių bei tankų judėjimas. Į gatves išvažiuoja šimtai karinių mašinų, šarvuočių, tankų. Nusistebėjimą kelia tai, kad „mokymo" mašrutai eina pro Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą, mokymas vyksta intensyviausio auto transporto eismo metu. Šiais mokymais prisidengus į Vilnių permesta 300 KGB motorizuotos šaulių divizijos kareivių. Jų profesija — įvairių provokacijų organizavimas. Sprogimai Vilniuje ir Rygoje — jų darbas. Jie įvykdyti profesionaliai, be aukų, triukšmingai ir duoda pagrindo atitinkamoms SSSR tarnyboms skleisti gandus apie netvarką, grėsmę Baltijos respublikose, mėginama destabilizuoti padėtį jose. Neseniai Rygoje pasirodęs generolas Varenikovas ciniškai pareiškė: „Baltijos respublikose būtina sukurti pretekstą prezidentinio valdymo (faktiškai — karinės okupacijos įvedimu)". Vykdytojų pakanka — prieš kurį laiką atvežta į Lietuvą ir dislokuota netoli Kauno 1500 KGB mokyklų iš Vidurinės Azijos respublikų kursantų, netoli Tauragės dislokuota DŠB — Desantininkų šturmo brigada ir paruošti veiklai kiti kariniai bei KGB daliniai.

Sutvarkyti Lietuvą SSSR specialios tarnybos nusprendė dar prieš 1990 m. kovo 11-osios aktą. Tų metų balandžio 15 d. permesti į Lietuvą kariniai operatyviniai padaliniai jau buvo paruošę respublikos svarbiausių strateginių objektų karinio užgrobimo planus, po 3-jų dienų juos dar kartą sutikslino. Specialų režimą Baltijos respublikose turėjo įvesti dvi specialios paskirties divizijos, greito reagavimo karinių pajėgų vadu buvo paskirtas generolas Atšalovas. Artimas M. Gorbačiovui ir jo paskirtas SSSR gynybos ministro pavaduotoju, gyvenęs Lietuvoje, išmanantis Baltijos respublikų specifiką, Atšalovas jau buvo išsikruvinęs iki alkūnių Tbilisyje, Baku, Ferganoje. Suplanavęs analogiškas operacijas Rygoje bei Taline, jis yra pagrindinis sausio kruvinosios dramos režisierius Vilniuje.

Dėl susiklosčiusių politinių aplinkybių — ypatingo pasaulio dėmesio ir Lietuvos žmonių aktyvumo, Lietuvos užgrobimo planai buvo kuriam laikui atidėti. Tačiau jie buvo tikslinami, tobulinami visą 1990 m. vasarą ir rudenį, papildomi karinės žvalgybos duomenimis, atidirbtas tikslus operacijų chronometražas ir kitos detalės. Be abejo, nuo budrių žmonių šių operacijų nuslėpti nepavyko. 1991 m. sausio mėn. į Vilnių ir Kauną vėl buvo permesti Atšalovo karinių operacijų rengėjai, kurie dar kartą patikslino, papildė agresijos prieš Lietuvą planus. Buvo nustatyta ir tiksli prezidentinio valdymo data — sausio 13-oji. Vilniuje dislokavo pagrindinę vadovaujančią agresijai grupę, kitos dalys išsidėstė Kaune ir kituose Lietuvos miestuose. Atšalovas į Vilnių atvyko sausio 7 d., Varenikovas, laikantis ypatingo slaptumo, sausio 10 dieną. Nieko gero nežadėjo ir 930 kareivių, Pskovo desantininkų pulkas, atskirai nuo kitų rūšių apgyvendinti ir 350 spec. paskirties, tiesioginiai Atšalovui pavaldžių, apmokytų žudyti be atodairos kareivių būrys. Artėjo nelaimė, ją pavyko nustatyti 1 valandos tikslumu, tačiau apsiginti karinės jėgos Lietuva neturi. Nuo pakartotinės okupacijos, vadinamos prezidentiniu valdymu, išgelbėjo beginkliai Lietuvos gyventojai, krūtinėmis, gyva užtvara pridengę Aukščiausiąją Tarybą. Veržtis pro tūkstantines žmonių minias, traiškyti tankais naujas aukas, nesiryžo net toks užkietėjęs budelis Atšalovas nei SSSR vyriausybė ir operacija užspringo.

Reikia patikslinti, kad kiek nors susipažinusiam su karinių SSSR struktūrų veikla aišku: laikinieji komunistų komitetai, jų prašymu „veikęs" Vilniaus garnizono generolas Uskopčikas — tik juokingi figos lapeliai. Ar minėtas generolas taps dar vienu generolu Rodionovu (kuriam buvo verčiama kaltė už žudynes Tbilysyje, Gruzijoje) — jo reikalas. Lietuvos užgrobimo operacijai vadovavo minėtas M. Gorbačiovo patikėtinis Atšalovas, generolas Varenikovas bei Ovčarovas, SSSR Vid. reikalų ministerijos atsakingas darbuotojas Demidovas ir kiti, tiesiogiai atsakingi už savo padalinių veiksmus. Daugiausia žmonių nužudė Atšalovo spec. paskirties dalinio kareiviai. Šiuo metu mums žinomi Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir kitų svarbių objektų šturmo planai, kitos okupantų paslaptys, galima aiškiai įvardinti visą prieš Lietuvos respubliką okupantų veiklą, yra numatyti pasipriešinimo būdai.

Atviros agresijos vykdyti neleidžia susiklosčiusi situacija. Mūsų respublikoje prasidėję procesai konsolidavo SSSR demokratijos jėgas. Nuo to, kaip jos neutralizuos KPSS ir nedalomus, autokratinės SSSR strategų veiksmus, priklauso ir mūsų likimas. Generalinis mūšis prasidės ten, Rusijoje ir svarbu, kad jo griaunamoji banga aplenktų Lietuvą. Reikia nepaprastai skubėti kurti politines nepriklausomos Lietuvos struktūras, valstybinius institutus, realiai įtvirtinančius nepriklausomybę ir platų jos pripažinimą.

Šachtininkų streikų banga, kiti SSSR prasidėję irimo reiškiniai, brežneviškai triukšminga referendumo kampanija išryškina šio renginio absurdiškumą. Dar nuo aktyvios Sąjūdžio veiklos pradžios įsigalėjo tvarka, kad svarbiausi jo veiksmais priimti dokumentai atsikartodavo kitų respublikų liaudies frontų bei kituose demokratiniuose judėjimuose, tapdavo politiniais ir valstybiniais aktais. Pavyko išjudinti suverenitetų pradą SSSR, dabar — plebiscitų seriją, kuri prieš, įvykstant SSSR referendumui, tapo labai reikšmingu politiniu laimėjimu, privertusiu SSSR koreguoti savo veiklą, spartėti tautų kalėjimo dezintegraciją, kitaip tariant ugnį, artėjančią link Lietuvos, gesinti pas mus uždegta ugnimi. Tačiau demokratines jėgas SSSR konsoliduojanti veikla dar per maža, ir sustojus dezintegracijai ten, sustos ir Lietuvos nepriklausomybės procesas. Respublikų atsiskyrimas įmanomas tik tuomet, kai dauguma žmonių SSSR supras, kad galima ir reikia pradėti gyventi kitaip, negu iki šiol. Tai ne vien Lietuvos, bet ir visos Europos uždavinys, tačiau Lietuva dabar totalitarizmą griaunančio torano antgalis, ir Europa turi jai padėti.

Šiandien šarvuotas kumštis vėl kyla prieš Baltijos respublikas: imamasi psichologinio spaudimo, gąsdinimo, kuris, atsiradus bent mažiausiai progai, gali vėl virsti atvira agresija panaudojant drastiškiausias priemones. Sudarytos, Europos ir Baltijos šalių visuomenei spaudžiant derybų delegacijos be pagrindinio derybų koordinatoriaus nežada rimto tarpvalstybinio pokalbio — net neapibrėžti sąjunginės delegacijos įgaliojimai. Bet jei yra delegacija, su ja kalbėtis reikia, ir šiai kalbai Lietuva pasiruošusi iš anksto. Šiandien mūsų bagažas yra labai pasipildęs geru turtu. Tai Lietuvos žmonių valia, išryškėjusi plebiscite, pirmieji Lietuvos pripažinimai Vakaruose. Islandijos veiksmai rodo, kokios politinės pozicijos laikosi regiono šalys ir NATO bloko partnerės ir kaip demokratinis pasaulis reagavo į negarbingą SSSR žaidimą Persų įlankos karo metu. Panašios Danijos ir kitų, viešai išsakančių savo požiūrį šalių politikos pasekmės. Žinoma, tiek padėties aštrėjimas SSSR viduje, tiek išoriniai procesai gali agresyvias, totalitarinę sistemą ginančias jėgas paskatinti grubiai forsuoti Lietuvos smaugimą. Ryškėja pastangos Lietuvą ir kitas Baltijos respublikas kompromituoti, rengti prieš jas diversijas, spausti ekonomiškai, rengti sabotažus. Lietuvoje yra nemaža, o kai kurie specialistai priskaičiuoja iki 100000 saugumui neatsparių asmenų. Pasinaudodamas ir netolimos praeities dosje, KGB gali juos šantažuoti, versti kenkt Lietuvos respublikai, rengti diversijas. Ši destabilizacijos veikla jaučiama ir kelia rimtus vidaus politikos uždavinius. Reikia suprasti, kol SSSR bus tokia, kol vyks kova miestuose ir giluminiuose frontuose, o Europos valstybės nesuras būdų kaip padėti atkurti demokratiją ir išlaisvinti pavergtas tautas šioje šalyje, ramybės nebus. Nei Lietuvoje, nei pasaulyje.

Leonas Teiberis

Tauta ir jos praeitis yra tik prielaida pilietinei visuomenei atsirasti. Tačiau tokią visuomenę gali sukurti tik laisvi asmenys, sutartimi užtikrindami vakarietiško tipo nacijos susiformavimą ir jos ateitį.

PRANCŪZIJOJE

MIRĖ JONAS TOMKUS

Po ilgos ir sunkios ligos 1990 m. lapkričio 27 d. Paryžiuje mirė taurus lietuvis, patriotas, Jonas Tomkus.

Gimė 1921 m. lapkričio 19 d. Baigė Kretingos Jėzuitų gimnaziją, o po karo pasitraukė į Prancūziją. Įstojęs į prancūzų Užsienio Legioną, jame ištarnavo 12 metų. Po to perėjo į prancūzų kariuomenę, kurioje ištarnavo 19 metų. Karinę tarnybą atliko Šiaurės Afrikoje, Austrijoje, Indokinijoje ir Prancūzijoje.

Pietų Algerijos oazėje susitiko žmoną Raselę. Susilaukė dviejų sūnų Gedimino ir Broniaus. Velionis Lietuvoje paliko brolius Augustiną, Antaną, Petrą ir seserį Eleną.

Jonas Tomkus visuomet buvo jautrus lietuviškiems reikalams ir ilgą laiką dalyvavo lietuviškoje veikloje Prancūzijoje ir kituose kraštuose. Buvo išrinktas Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės pirmininku.

Jonas Tomkus buvo visuomet mielas, labai draugiškas, pozityvus ir garbingas žmogus, kurį mes ilgai prisiminsime.

A. Paliulis

Lietuvos Liberalų Sąjunga

Kovo 11 dieną įregistruota Lietuvos liberalų sąjunga. Pagrindinis LLS tikslas — nepriklausoma ir laisva Lietuva. Laisvė ir nepriklausomybė nėra tapatūs dalykai. Valstybinė nepriklausomybė būtina, bet nepakankama laisvos Lietuvos kūrimo sąlyga. Laisvos Lietuvos pagrindas — tai pilietinė visuomenė, grindžiama sutartimi ir todėl suprantama kaip laisvų žmonių arba sutartį sudarančių asmenų asociacija. Asmens laisvės garantas yra teise pagrįstas įstatymas. Pagrindinė valstybės funkcija — ginti asmens laisvę, neprimetant jam jokių tikslų ir remiantis teise. Tikslus pasirenka pats asmuo. Asmens laisvė neatskiriama nuo privatinės nuosavybės teisės. Asmens laisvė, teisė ir nuosavybė — liberalios visuomenės pamatas.

BENDRIEJI PRINCIPAI

Asmens prioritetas. Besąlygiškas asmens vertės pripažinimas yra liberalios visuomenės ir teisinės valstybės pagrindas. Visi socialiniai ir politiniai institutai kuriami asmenų ir turi tarnauti tik jų tikslams. Pasitikėjimas asmens protu, iniciatyva ir atsakomybe išlaisvina jį nuo valstybės prievartos ir leidžia maksimaliai pasireikšti jo energijai ir sugebėjimams.

Laisvė. Asmuo turi neatimamą teisę į pilietines (sąžinės, tikėjimo, privatinės iniciatyvos, žodžio) laisves. Jos yra liberalios visuomenės ir suverenios valstybės pamatas. Teisė tiesiogiai dalyvauti valdžioje ir asmens laisvė — neatskiriami dalykai. Individo laisvės ribas kitų asmenų atžvilgiu nustato tik įstatymas.

Nuosavybė. Privatinė nuosavybė — prigimtinė ir neliečiama asmens teisė. Ši teisė yra laisvės pradžia ir pabaiga, todėl nuosavybė turi būti ginama kaip laisvės prielaida ir garantija.

Įstatymo viršenybė. Įstatymas yra pirmumo teisės ir asmens laisvės apraiška. Asmens ir valstybės santykius reguliuoja tik įstatymas. Visuomenėje neturi būti nei asmenų, nei institucijų, stovinčių virš įstatymo. Nešališkus ir veiksmingus įstatymus užtikrina viešumas ir politinis pliuralizmas.

Valdžios teisėtumas. Teisėta pripažįstama tik pačių piliečių išrinkta ir jų kontroliuojama valdžia. Daugiapartiškumas yra pagrindinė priemonė piliečių politinei valiai įgyvendinti ir teisėtai valdžiai formuoti. Įstatymų leidimo, jų vykdymo ir teisminės valdžios atskyrimas yra niekuo nepakeičiama teisėto valdžios funkcionavimo bei jos legalumo sąlyga. Jokia savavališka valstybinė prievarta negali būti teisėta.

Valstybės valdžios apribojimas. Valstybinė valdžia apribojama įstatymų leidimo, jų apsaugos ir vykdymo uždaviniais. Valdžia neturi kištis į asmens laisvės sritį, apibrėžtą įstatymo, varžyti asmeninę iniciatyvą ir asmens atsakomybę.

Valstybė ir viešoji informacija. Valstybė neturi spaudos, radijo, televizijos monopolio. Bet kokia valstybinė cenzūra yra neleistina. Informacijos skleidimo ir gavimo laisvę užtikrina įstatymas.

Valstybė ir kultūra. Kultūra yra savaiminis procesas, grindžiamas asmens intelektualine laisve. Valstybė remia švietimą ir kultūrą, jų nekontroliuodama ir neteikdama pirmenybės jokiai ideologijai. Švietimo ir kultūros rėmimas įvairiomis formomis sudaro galimybę atsirasti pakankamai aukštam asmens intelektualiniam lygiui, be kurio neįmanomas nei liberalios visuomenės atsiradimas, nei jos egzistavimas.

Valstybė ir ekonomika. Valstybė įstatymais gina ekonominę sistemą, garantuojančią netrikdomą ir efektyvų rinkos funkcionavimą, nevaržančią asmeninės iniciatyvos, ekonominės veiklos laisvės ir konkurencijos. Ši sistema laiduoja nuosavybės bei ūkininkavimo formų įvairovę. Ekonominė politika derinama su gamtosaugos interesais.

Valstybė ir socialinė rūpyba. Pilietinė visuomenė nepalieka likimo valiai žmonių, kurie patys negali pragyventi dėl ligos, nedarbo, senatvės ir kitų panašių priežasčių. Šie klausimai sprendžiami įgyvendinant specialias socialines rūpybos programas pagal Lietuvos ūkio ir jos finansų išgales.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

UŽ LAISVĘ

Užpuolė okupantai mūsų kraštą.
Ko jie atėjo, nežinia.
Grasino rodydami didelę žiaurumo lazdą,
Bet nepabūgo jos žmonių minia.

Susikabinę rankom, kiek galėjo gynės,
Nepaisydami priešo kruvinų akių.
Jie troško Laisvės, Nepriklausomybės,
Norėjo būti tarp laisvų tautų.

Bet priešas ką norėjo darė
Ir šaudė Lietuvos vaikus.
Pašnibždomis jis kitam priešui tarė:
„Pas šituos Laisvės nebebus".

Už laisvę, Nepriklausomybę
Nusviro trylika galvų.
Šlovė per amžius šiems didvyriams,
Nieks nepamirš garbingų jų vardų.

Eglutė

Šį eilėraštį parašė trylikmetė mergaitė, sukrėsta sausio 13-osios įvykių. Jį „EL" redakcijai atsiuntė Gerbiamas Alfred Franzkeit, nuoširdus kūrėjas ir „EL" bendradarbis, su šiuo prierašu: Šiandien atėjo laiškas iš Lietuvos, kuris giliai mane sujaudino — tad siunčiu Jums nuorašą. Gal šis tyras eilėraštis vertas išspausdinimo.

A. Franzkeit, Vokietija

GERAS PATARIMAS

Visi lietuviai, latviai ir estai, kurie gali balsuoti, turėtų pasinaudoti Britanijoje būsimais rinkimais. Kiekvienas balsuojantis turėtų parašyti kandidatuojantiems į valdžia, kad jie pasisakytų Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės reikalu ir balsuotų už tą, kuris remia tų kraštų gyventojų norus. O partijų vadų prašyti, kad viešai parlamente ir rinkiminėje platformoje pareikštų Baltijos kraštų reikalu savo nuomonę.

A. Paulauskas, Anglija

JAUČIA GAMTOS STICHIJĄ?

Be žmonių, pasaulis pilnas ir įvairių žvėriu, kurie grupėmis gyvena pasirinkę kontinentus ar šalis. Pavyzdžiui iš Grenlandijos ruoniai persikėlė (daugiau 1000 km.) į Norvegijos pakrantes. Jų priskaitoma apie 80.000. Atsikėlę ruoniai išgaudo žuvis. Jau keli žuvininkyste užsiėmę Norvegų kaimai bankrutavo. Įsikišo valdžia, skerdžia ruonius, jų mėsą šunims šerti konservuoja, o kailius — moteriškiems paltams. Tačiau ir vėl bėda. Išdirbtieji kailiai guli Norvegijos sandėliuose, nes sunku juos parduoti. Sako, kad „Žalieji" (gamtos saugotojai) kalti, nes jie ruonių skerdimui nepritaria, apdirbtų kalių pardavimą boikotuoja, bet ruonių bėgimo iš Grenlandijos, gal dėl nuotolio, sustabdyti nesiima. Turbūt Grenladijoje ruonių gyvenimo sąlygos pablogėjo, o gal jie jaučia artėjančią kokią gamtos stichiją?

I. Šmigelskis, Vokietija

PAIEŠKOJIMAS

Sesuo, gyvenanti Lietuvoje, paieško savo brolio Vlado Bernoto, kilusio iš Maldžiūnų km., Rozalimo vasč., po karo gyvenusio Anglijoje, Leamingto Spa vietovėje. Atsiliepti „EL" redakcijon.

Norėčiau susirasti nuoširdų draugą lietuvių išeivių tarpe ir susirašinėti ar pasikeisti vizitais.

Esu vilnietė, vieniša, 53 metų, normalaus kūno sudėjimo. Turiu tris suaugusius vaikus, kurie savo gyvenimą gyvena nuo manęs nepriklausomai. Dirbu gėlininke, laisvalaikiu lankau teatrą, kiną, mėgstu keliauti.

Bronė Lenauskienė, 232043 Vilnius, Šiltnamių 2a-14, Lietuva.

— ŠIOMIS DIENOMIS SUNKU PASAKYTI, AR JIE SVEIKINA TAVE, AR GRASINA!

Gorbačiovo rėmimas buvo didelė klaida

Johann Georg Reissmueller,* Frankfurter Allgemeine Zeitung, *Nr. 23, 1991.I.28. „Pasikalbėjimas su buvusia Lietuvos ministre pirmininke Prunskiene".

„Sovietų armijos brutalumas tik sustiprino ir užgrūdino nepriklausomybės judėjimą Lietuvoj. Lietuvių tauta ir jos demokratiški politiniai veikėjai dabar dar vieningiau siekia laisvės. Yra nuomonių skirtumų dėl politikos ir ekonomikos Vilniuje, kaip ir visose demokratijose". Taip aiškino Kazimiera Prunskienė, 10 mėnesių buvusi Lietuvos premjere, 8-tą sausio pasitraukusi iš pareigų dėl ginčo su parlamentu apie kainų pakėlimą ir dabar viešinti Vokietijoje.

K. Prunskienė pridėjo, kad šansų lietuviams esą ir Maskvoje, nors to nesimato iš pirmo žvilgsnio. Maskvoj dabar vyrauja lenininis komunistų partijos ir valdžios pareigūnų, KGB ir generolų blokas. Jie stengiasi panaikinti iki šiol padarytas permainas. Viena iš jų taktikų yra įbauginti oponentus agresyvumu. Gorbačiovas lieka atsakingas už tą jėgos koncentraciją, bet kartu yra ir jos belaisvis. Jis nepalaikė daug ryšių su demokratais ir nedavė jiems svarbių vietų valdžioje.

Prezidentas Gorbačiovas labai stengiasi išlaikyti galią savo rankose. Dėl to jam reikalinga generolų parama. Generolai reikalauja vientisos Sovietų Sąjungos „be nubyrėjimų". Tas privedė prie kruvino smurto Lietuvoje ir Latvijoje. Atsakomybę už tai Gorbačiovas neteisėtai mėgino nustumti į šalį, bandydamas prisitaikyti prie besikeičiančios pasaulio ir vidaus politikos.

1990 m. vasarą Lietuvos nepriklausomybės perspektyvos buvo geros. Generolai dar nebuvo politiškai susiformavę ir veiklai pasiruošę. Pabaltijys turėjo daug pritarimo pasaulyje. Gorbačiovas dar nebuvo tikras, ar gaus pilną prezidentinę valdžią. Tada galbūt ir buvo įmanoma surasti sprendimą Lietuvai ir kitoms dviems respublikoms, sakė K. Prunskienė. Jos gal būtų galėjusios sudaryti sutartį su Tarybų Sąjunga, t.y. už Sąjungos rėmų.

Bet sąlygos greitai pablogėjo: paaštrėjo Kuwait krizė, sovietų armija tapo politiniai veiklesnė ir pradėjo rodyti savo nepasitenkinimą Vokietijos suvienijimu. Tuo metu jau irgi pradėjusi veikti sovietų ekonominė blokada prieš Lietuvą.

Tad kur yra Lietuvos šansai Maskvoj? Pabaltijys randa daug supratimo ir užtarimo Tarybų Sąjungoj, taip pat ir Rusijoj. Daug rusų mato, kad jiems mažai naudos iš to, jei valdžios jėga prispaudžia tautas vien dėl milžiniškos teritorijos išlaikymo. Realizmas didėja. Jelcinas Rusijos respublikos prezidentas su demokratiškai pagrįstu autoritetu (ne taip kaip Gorbačiovas) remia pabaltiečius.

Bet Lietuvos padėtis taip pat priklauso ir nuo Vakarų politikos. Vakarų principas iki šiol buvo (skundžiasi K. Prunskienė): kuo stipresnis Gorbačiovas, tuo geriau. Jo toks besąlyginis rėmimas buvo didelė klaida. Parama turėtų būti susieta su demokratijos ir tautų laisvės augimu Tarybų Sąjungoje.

Tokia politika būtų sėkminga, nes Gorbačiovui labai reikalinga pagalba iš Vakarų, kuri jam padėtų įveikti didžiulius ekonominius sunkumus. Prezidentas beturi labai mažai auriteto savo valstybėje, todėl jam būtina turėti konkrečių, ne tik teoriškų jo pasaulinio populiarumo įrodymų.

Sovietų prezidentas yra ne tik ne abejingas, bet net labai jautrus kritikai, liečiančiai jo įvertinimą užsienyje. Šiuo laiku galimi tik negatyvūs įvertinimai, nes jis veda karą prieš Latviją ir Lietuva. Tai yra smūgis Europai ir visam laisvam pasauliui.

K. Prunskienė juokėsi iš gandų spaudoje, kad ji ieškojusi politinės prieglaudos Šveicarijoje ir kad ji jau ten apsigyvenusi. „Įdomu — iš laikraščių galiu sužinoti, kur aš esu". Ji dar nori apsilankyti keliuose Vakarų kraštuose, pakalbėti už savo valstybės reikalus ir grįžti tėvynėn. Nors ji jau ne Lietuvos ministrė pirmininkė, „bet mano atsakomybė lieka".

pt

KINO FESTIVALIS

Kovo mėnesį nuo 13-tos iki 24-tos dienos Normandijoje, Rouen mieste įvyko 4-tas šiaurės kraštų kino festivalis. Lietuva jame dalyvauti buvo pakviesta kaip garbės svečias. Festivalyje buvo rodoma paskutinio 25-mečio lietuvių filmų panorama. Patys organizatoriai pasirinko Vilniaus kino studijos darbus. Iš viso į festivalį buvo atvežta 17 ilgo metražo filmų, 14 dokumentinių ir 11 multiplikacinių filmų. Tarp jų buvo gerai žinomi filmai, kaip Vytauto Žalakevičiaus „Niekas nenorėjo mirti", Arūno Žebriūno „Velnio nuotaka". Iš vėlyvesnių filmų buvo Algimanto Puipos „Amžinoji Šviesa", „Velnio Sėkla", „Bilietas iki Taj Majalio" ir Jono Vaitkaus filmas „Pabudimas". Tarp dokumentinių filmų buvo rodoma ir Sauliaus Beržinio „Vėliava iš Plytų", Edmundo Zubavičiaus „Lietuvos kronika" ir Vytauto Damaševičiaus „Sugrįžimas".

Tai pirmoji tokia didelė lietuvių filmų atranka buvo rodoma Prancūzijoje. Prieš dešimt metų Paryžiuje buvo rodoma 10 pabaltiečių filmų. Iš Lietuvos buvo 2 filmai: Arūno Žebriūno „Mergaitė ir Aidas" ir „Gražuolė". Vėliau, 1987 m. Nyon miesto filmo festivalyje Lietuva dalyvavo su dokumentiniais filmais ir praeitais metais, La Rochelle mieste vykusiame festivalyje, buvo rodomi keli lietuviški filmai.

Rouen festivalis, kuris tęsėsi 10 dienų, buvo nepaprastai gerai organizuotas. Į filmo festivalio atidarymą atvyko Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministras Darius Kuolys. Rouen miesto burmistras, ir buvęs Prancūzijos teisingumo ministras Jean LeCanuet iškilmingai priėmė Lietuvos ministrą. Prie Rouen katedros ir mieste plėvesavo Lietuvos trispalvė kartu su Švedijos, Suomijos, Norvegijos ir Danijos vėliavomis. Visame mieste matėsi festivalio plakatai.

Filmai buvo rodomi labai patogiose 8-iose kino salėse nuo 10 val. iki vėlyvo vakaro. Lietuviai režisieriai ir kino darbuotojai buvo organizatorių svečiai, jų tarpe buvo Vytautas Žalakevičius, Algimantas Puipa, Arūnas Žebriūnas, Jonas Vaitkus, Edmundas Zubavičius ir Ilja Bereznickas. Po filmų vykdavo pokalbiai su režisieriais. Žiūrovai rodė didelį susidomėjimą lietuvių filmais, apgailestavo, kad prancūzų kalba paraštės nebuvo suprantamos, be to buvo rašybos ir gramatikos klaidų. Prancūzai visur lietuvių pavardes taisyklingai rašė, o patys lietuviai savo vardus ir pavardes sudarkė.

Festivalio programinis leidinys buvo nepaprastai gražiai išleistas, jame buvo trumpa Lietuvos kino istorija, visų režisierių ir jų filmų aprašymai su puikiomis nuotraukomis.

Festivalio metu buvo leidžiamas dienraštis pavadintas „Mėlynoji Papūga", ten rašė apie lietuvių filmus ir spausdino pasikalbėjimus su kai kuriais režisieriais. Algimantas Puipa filmų dienraščiui išreiškė susirūpinimą dėl filmų gamybos finansavimo Lietuvoje. Iki šiol Lietuvos kinomatografiją rėmė techniškai, bet ne finansiniai Skandinavijos kraštų sudaryta draugija „Baltic films". Mūsų filmus skandinavai išgarsino ir per juos mes buvome kviesti dalyvauti filmų festivaliuose, sakė Puipa. Iš Skandinavijos kraštų mes tikimės gauti daugiausia pagalbos, politikoje, ekonomikoje ir kinematografijoje. Toliau Algiamatas Puipa sakė, kad jis dalyvaus Prancūzų kultūros ministerijos finansuojamame filmų kūrybos konkurse ir tikisi, kad vienas iš jo trijų pateiktų scenarijų bus priimtas.

Ilja Bereznickas, kuris yra žinomas savo linksmais multiplikaciniais filmais „Mėlynajai Papūgai" irgi pareiškė didelį susirūpinimą Lietuvos kino ateitimi. Dabar jis kuria trumpo metražo filmus pagal savo išgales, tačiau jis be fianansinės paramos negalėtų statyti vidutinio metražo filmo. Jis savo pasikalbėjime pareiškė, kad „mums reikia kapitalistinių kraštų pagalbos platinti mūsų filmus".

Kritikas Laurent Mathieu rašė, kad Lietuvos kinas atbudo nuo to laiko kada Sovietų Sąjungoje prasidėjo „perestroika". Šalia senesnių režisierių iškyla jaunesnė generacija, kaip Romo Lileikio filmas „Aš esu" ar Jono Vaitkaus „Don Juanas" ir „Atbudimas". Jei viltis atgauti nepriklausomybę pradžiugina lietuvius, rašo prancūzų kritikas, tai kino darbuotojai yra susirūpinę, kad jie nepajėgs atsilaikyti prieš Vakarų kraštų fimų antplūdį ir filmo studijos užsidarys. O didžiausia lietuvių baimė, šmaikščiai pastebi kritikas, kad valdžia nustos remti filmų gamybą, kaip kad būdavo anksčiau.

Rouen mieste, kur vyko filmų festivalis, visą mėnesį iki balandžio 6 d. vyko lietuvių fotografijos paroda. Tarpe jų išstatyti Bubelytės, Juškelio, Kunčiaus, Maldučio ir Sutkaus darbai. Šitos nuotraukos praėjusiais metais buvo rodomos Arles mieste tarptautinėje fotografijų parodoje.

Ž.Kl.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164 Telex: 276336 AEZRA

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga, Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone ir „Šiaurės Atėnų" Bendrija Vilniuje.

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redaktorius Vilniuje Laimantas Jonušys.

Adresas Lietuvoje: 232600 Vilnius, Pylimo 8.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

AUKOS SPAUDAI

L. Čiudiškis — 4.00 sv.
A. Galbuogienė — 10.00 sv.
A. Paulauskas — 5.00 sv.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame

DOVANOS LIETUVAI

Lietuvos Sveikatos Apsaugos ministerija pranešė Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovybei Londone, kad Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninei labai reikalingi mikrochirurginiai instrumentai.

Londono moterų sambūris „Dainava" maloniai sutiko finansuoti tų instrumentų komplekto nupirkimą. Vienas instrumentų komlektas, kainuojantis 275 svarus, buvo nupirktas ir pasiųstas į Vilnių.

Būtų gerai, kad atsirastų daugiau geradarių dar vienam komplektui nupirkti.

Į Lietuvą jau nugabenta kardiografinė mašinėlė Kauno Medicinos Instituto širdies ligų specialistams. Kardiografą, kurio vertė yra apie 1500 svarų, paaukojo N. Pilcher-Puodžiukaitė. Ji taip pat Lietuvos Raudonajam Kryžiui atsiuntė 30 sv. auką.

N. Pilcher-Puodžiukaitei LRK atstovybė nuoširdžiai dėkoja už labai vertingą paramą Lietuvai. LRK aukas prašome siųsti šiuo adresu: Lithuanian Relief, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

SAUSIO 13 — TELEVIZIJOJE

Britų TV (BBC) žurnalistai buvo nuvykę į Lietuvą ir nufilmavo pasikalbėjimus su sausio 13 d. žudynių liudininkais. Tie pasikalbėjimai bus rodomi BBC TV sekmadienį, gegužės 12 d., 22.30 val., „Everyman" programoje.

RELIGINĖ PROCESIJA

Gegužės 5 d., pagal senas parapijos tradicijas, prieš 11 val. Mišias vyks religinė procesija.

Tą pačią dieną, pagal lietuvišką tradiciją, kartu su Lietuva, bus švenčiama Motinos Diena.

Visi lietuviai, ypatingai jaunimas, kviečiami procesijoje ir Mišiose dalyvauti.

PAMALDOS

Bradforde — gegužės 5 d., 12.30 val.

Nottinghame — gegužės 5 d., 11.15 val., Židinyje. Motinos dieną už Motinas.

Eccles — gegužės 12 d., 12.15 val.

DBLS YRA GYVA IR KUPINA ENERGIJOS

DBLS skyriai drąsiai reiškė savo nuomones visuotiniame suvažiavime. Priimdami arba atmesdami pristatytas rezoliucijas jie išryškino įvairius trūkumus. Suvažiavime buvo pasisakyta už atviresnę veiklą ir už didesnę vadovų atsakomybę. DBLS direktorių valdyba (Centro valdyba) šiuos pageidavimus vykdys šių metų veikloje

Esame pasiryžę įvesti pilną veiklos ir ryšių dokumentaciją bei informaciją, prieinamą visiems valdybos nariams. Tai padės sustiprinti pasitikėjimą direktorių valdyba. Sąjungos rėmuose veikiančios organizacijos bei fondai turi nuostatais nusakyti tikslus, vadovybę, atskaitomybę ir būti Sąjungos revizijos komisijos metiniai tikrinami.

Stiprinsime DBLS-gos skyrių veiklą ir bendradarbiavimą su kitais mūsų bendruomenės vienetais.

DBLS-ga talkina Lietuvos laisvinimo bylai ir remia Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir Vyriausybės veiklą. Kviečia visus plėsti DBLS-gos skyriuose politinę veiklą, nes tik subūrę savo eilėse daugiau įtakingų užtarėjų galėsime paveikti viešąją britų opiniją.

Norėdama sėkmingai atlikti užsibrėžtus uždavinius, naujoji DBLS-gos direktorių valdyba pareigomis pasiskirstė taip: E. Šova — pirmininkas, K. Tamošiūnas ir S. Kasparas — vicepirmininkai, V. O'Brien — sekretorius, A. Ivanauskas — iždininkas, P. Podvoiskis — organizacinė veikla, S. Kasparas — politinė veikla, J. Alkis — narys.

E. Šova
DBLS-gos direktorių valdybos pirmininkas

LNB-VĖS DIREKTORIŲ NAUJA VALDYBA

K. Tamošiūnas — pirmininkas, E. Šova — vicepirmininkas, S. Kasparas — finansai, V O'Brien — Lietuvių Namų ir teisiniai reikalai, P. Podvoiskis — sekretorius, J. Alkis ir V. Gasperas — nariai, A. Ivanauskas — narys be balsavimo teisės.

Pastaba. Sodyba ir Spaudos skyrius laikinai pasilieka tiesioginėje pirmininko žinioje.

K. Tamošiūnas
LNB-vės direktorių valdybos pirmininkas

„EL" REDAKCIJOS IR LIETUVIŲ NAMŲ TEL. NR. 071-727 2470

LONDONE

DOVANA ŽURNALUI „KATALIKŲ PASAULIS"

Šiuo reikalu papildomai pranešama prie „EL" nr. 14, bal. 19 d., kad kompiuterinei rinkimo sistemai aukojo: Westminsterio arkivyskupas kardinolas G.B. Hume — 2000 svarų, Birminghamo arkivyskupas M. Couve de Murville — 2000 sv., Southwarko arkivyskupas M. Bowen — 1500 sv. lietuviai marijonai Anglijoje — 1636 sv., kun. V. Aliulis — 200 sv. ir kan. V. Kamaitis — 200 sv. Be to, prie šio pirkinio pridėtos 1990 m. Derby loterijos pajamos ir atskirų geradarių aukos — 855 sv. Aukojo: 10 sv. — K. Tamošiūnas; po 5 sv. — S. Avižienius, V. Jasaitis, R. Kugrėnas ir P. Liesis; 2 sv — J. Kvietkauskas. Pirkinio išsiuntimu rūpinosi kun. R. Repšys ir S. Kasparas. **J.S**

MIRĖ A. ČERNIAUSKAS

Balandžio 21 d. vakare Southamptone mirė Adolfas Černiauskas, 79 m, vilnietis iš Dukšto apylinkės. Po karo velionis su lenkų kariais atvyko į D. Britaniją. Trumpai pagyvenęs Škotijoje, persikėlė į Londoną. Čia dirbo Ekonomikos ir Politikos institute, atlikdamas įvairius pataisymo darbus, kuriuos jis sumaniai sugebėjo padaryti. Savo darbu jis daug prisidėjo prie Lietuvių bažnyčios Londone įvairių pataisymų bei įrengimų. Paskutinius kelerius metus, išėjęs pensijon, gyveno Southamptone ir ten balandžio 26 d. buvo palaidotas. **J.S**

IŠVYKA PRIE JŪROS

Liepos 6 d. Londono lietuvių Sporto ir Socialinis klubas ruošia išvyką prie jūros. Išvykstama nuo klubo 345a Victoria Park Road, E9 8 val. Nuo Lietuvių bažnyčios Londone 21 The Oval, E2 — 8.30 val. Norintieji dalyvauti išvykoje, prašomi užsirašyti pas klubo sekretorę Mariją Hoye-Kalinauskaitę klube arba parapijos Svetainėje — Zenoną Mockų ar S. Kasparą. Kaina 3 svarai asmeniui. Už išvyką užmokėti užsirašant.

VAIKŲ FONDAS

BRITISH-LITHUANIAN RELIEF FUND FOR CHILDREN IN LITHUANIA

Gautos šios aukos: 50.00 sv. — A. Dziuvė iš Somerset; 25.00 sv. — J. Nicholls iš Stockport.

Julie Nicholls savo laiške rašo, jog jos vyras Geof daug rašo britų užsienio reikalų ministerijai ir reikalauja, kad britų vyriausybė padėtų Lietuvai. Bet kiekvieną kartą ministerija atranda skirtingą atsiprašymą.

BRADFORDE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Motinos dienos minėjimas ruošiamas gegužės 5 d.. E. Šovos paskaita. Bus metinė programėlė. Kavutė ir užkandžiai Pradžia 3.30 val.

Kan. V. Kamaitis bažnyčioje, Bradforde, tą pačią dieną atnašaus šv. Mišias mūsų Motinų atminčiai ir garbei.

Kviečiame gausiai dalyvauti

Vyties klubo ir skyriaus v-bos

MANCHESTERYJE

MOTINOS MINĖJIMAS

Gegužės 4 d., šeštadienį, 18 val. skautai ruošia Mančesterio lietuvių klube Motinos minėjimą.

Minėjimą praves skautė Irena Gerdžiūnienė.

Paskaitą skaitys Henrikas Vaineikis.

Po minėjimo motinoms bus parengta arbatėlė.

Prašome visus gausiai dalyvauti minėjime, ypač motinas.

Rengėjai

ATVIRA AGRESIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių technikos mokyklos, Kauno radijo technikos mokykla, Alytaus viešbutis „Signalas", Vilniaus Dariaus ir Girėno aeroklubas, Vilniaus, Biržų aeroklubai, Prienų valstybinė gamykla „Sportinė aviacija" ir valstybinė įmonė „Saulėtekis" Vilniuje.

Pastatus užėmę sovietų kariai pareikalavo jiems atiduoti mokamąją karinę automobilinę techniką ir kitą turtą. Tačiau technikos mokyklų vadovams atsisakius sovietų neteisėtus reikalavimus vykdyti, sovietų kariškiai savavališkai pradėjo išnešti aparatūrą ir konfiskuoti automobilius.

A. Norvilas pridūrė, kad kariškiai iš technikos mokyklų pasišalino, bet prižadėjo artimiausiu laiku grįžti ir „užbaigti pradėtą darbą". Jie taip pat pateikė ultimatumus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių technikos mokyklų vadovams atiduoti turimą techniką, kitaip vadovai bus perduoti TSRS karinei prokuratūrai ir bus užimtos mokyklų patalpos. A. Norvilas pažymėjo, kad Šiaulių technikos mokykloje kariškius aplankė ir su jais bendradarbiavo Šiaulių LKP-KPSS atstovai.

LIC

KELIONĖ Į LIETUVĄ

LONDONAS - MASKVA - VILNIUS - IR ATGAL

IŠSKRENDAME — 1991 m. liepos 20 d.

GRĮŽTAME — 1991 m. rugpjūčio 3 d.

Iš Londono (Heathrow) išskridę — tos pačios vakare nusileisime Vilniuje!

KELIONĖS KAINA — £342.50

asmeniui (įskaitant £10 už vizą ir £12.50 už draudimą)

Norintieji skristi į Lietuvą skubiai prašomi užsirašyti it pasiųsti £100 depozitą. Likusią sumą reikės sumokėti prieš birželio 1 d.

Labai svarbu ant čekių užrašyti: ***Progressive Tours***

*Progresive Tours yra ABTA organizacijos narys ir keliones ruošia pagal ATOL leidimą Nr. 447. Ši kompanija garantuoja už įmokėjimus. Pakvitavimus išsiųs **Progressive Tours** bendrovė.*

Kelionė į Lietuvą vyks grupine viza, todėl atskirų pakvietimų nereikės!

Norintieji užsisakyti* vietą kelionei į Lietuvą rašykite: Petras Bulaitis, 40 Connaught Ave., North Chingford, London E4 7AA. Tel. 081-529 1393.

*Norintiems Lietuvoje pasilikti 4 savaites, nemažiau kaip 7 asmenų grupei, kainuos po £10 daugiau.

PASAULYJE

Karalienė priėmė Lenkijos prezidentą

Buvęs Dancigo laivų gamyklos elektrikas, Lenkijos prezidentas Lech Walęsa tris dienas svečiavosi pas D. Britanijos karalienę Elzbietą Windsor pilyje.

Prezidentas Lech Walęsa buvo giriamas už jo ryžtingą vaidmenį kuriant Solidarumo judėjimą, ir kovojant už išsilaisvinimą iš komunizmo, davusio pradžią visos Rytų Europos išsilaisvinimui. D. Britaniją prižadėjo Lenkijai visokeriopą paramą ir mano, kad Lenkija bus pavyzdžiu ir kitoms valstybėms, kuriančioms laisvą prekybos rinką.

Pietų Afrikos prezidentas irgi Londone

Paskutiniu laiku Londone lankėsi visa eilė aukštų svečių iš užsienio. Į Europos rekonstrukcijos ir vystymosi banko atidarymą suvažiavo net 30 prezidentų ir ministrų pirmininkų, vėliau lankėsi Lenkijos prezidentas Lech Walęsa, o po jo — Pietų Afrikos prezidentas F.W. de Klerk ir ANC (Afrikos tautinės tarybos) viceprezidentas Nelson Mandela. Paskutinieji du svečiai įdomūs tuo, kad jie, nors ir iš to paties krašto, bet iš priešingų pusių. Prezidentas de Klerk norėtų, kad būtų atšauktos prieš Pietų Afriką sankcijos, ypatingai liečiančios sportą, o Mandela priešingai, reikalauja, kad visokeriopos sankcijos būtų tęsiamos, kol Pietų Afrikos juodieji neturės lygių balsavimo teisių. Tačiau Londono prekybininkai tokių rinkimų nenori, bijosi investuoti, manydami, kad po populiarių rinkimų, kaip ir kituose Afrikos kraštuose, įsigalios prekybinė ir pramoninė netvarka.

Varžybos Sovietų Sąjungoje

Rusijos Federacijos prezidentas B. Jelcin, po vizitų Strasburge ir Paryžiuje, buvo kritikuojamas spaudoje dėl grubaus elgesio. Taip pat įvairūs žinovai įspėja Vakarų valstybių vadus, kad jie remdami Gorbačiovą klysta. Ir tikrai, net komunistų partijos plenumas kritiškai pasisakė dėl sekretoriaus Gorbačiovo neryžtingumo. Vykdamas į Japoniją, Gorbačiovas tikėjosi grįžti auksu pilnomis kišenėmis. Išėjo kitaip. Todėl jis skubiai sukvietė 15-kos respublikų vadus pasitarti dėl naujos Unijos sutarties. Atvyko tik devyni. Baltijos ir trys kitų respublikų vadai neatvyko. Devynių vadų tarpe dalyvavo ir B. Jelcinas. Jis su Gorbačiovu ir kitais septyniais susitarė, jog reikia užbaigti streikus, nes kraštas rieda į ekonominę bedugnę. Sovietų Sąjungos premjeras Pavlovas pagrasino, kad streikams užbaigti panaudosiąs jėgą.

Izraelio rūpesčiai

JAV valstybės sekretorius James Baker važinėja po Artimuosius Rytus siekdamas taikos Persijos įlankoje ir norėdamas išspręsti žydų-palestiniečių ginčą. Šiuo reikalu James Baker vyko į Kaukazą ir tarėsi su Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministru Aleksandru Besmertnyk. Buvo tariamasi ir dėl Sirijos, kuri prieštarauja žydų-palestiniečių konferencijos idėjai. Izraelio vyriausybė reikalauja, kad prieš konferenciją Sovietų Sąjunga su Izraeliu atnaujintų diplomatinius santykius, kurie po 1967 m. karo buvo nutraukti.